

LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBĖS KONTROLĖ

APSKRIČIŲ VIRŠININKŲ ADMINISTRACIJOSE ATLIKTO FINANSINIO (TEISĖTUMO) AUDITO REZULTATŲ APIBENDRINIMO ATASKAITA

2007 m. liepos 10 d. Nr. AB-2
Vilnius

Apibendrinimą parengė
Valstybės kontrolės 3-iojo audito departamento
direktoriaus pavaduotoja Rita Švedienė

TURINYS

Ižanga	3
Audito rezultatų apibendrinimas	5
1. Audito poveikis	5
2. Reikšmingi vidaus kontrolės trūkumai	8
3. Reikšmingos klaidos apskaitoje ir atskaitomybėje	11
4. Reikšmingi teisės aktų pažeidimai valdant, naudojant ir disponuojant valstybės turtu	13
Aktualios problemos	14

IŽANGA

Valstybės kontrolė 2007 m. birželio mėnesį Lietuvos Respublikos apskričių viršininkų administracijose baigė 2006 metų valstybinį finansinį (teisėtumo) auditą.

Apskričių viršininkams priskirtas¹ funkcijas įgyvendina apskričių viršininkų administracijos (toliau – administracijos) bei jų struktūrose esantys teritoriniai žemėtvarkos skyriai ir administracijoms pavaldžios biudžetinės įstaigos (toliau – pavaldžios įstaigos). Administracijos yra viešųjų sveikatos priežiūros įstaigų steigėjos (žr. 1 lentelę).

1 lentelė. Administracijų teritoriniai struktūriniai vienetai, pavaldžios biudžetinės įstaigos ir įsteigtos viešosios sveikatos priežiūros įstaigos

Eil. Nr.	Apskritis viršininko administracija	Teritorinių žemėtvarkos skyrių skaičius	Pavaldžių biudžetinių įstaigų skaičius	Steigėjo teisės viešosiose sveikatos priežiūros įstaigose
1.	Alytaus	5	10	5
2.	Kauno	7	29	7
3.	Klaipėdos	7	22	6
4.	Marijampolės	3	11	1
5.	Panevėžio	6	17	4
6.	Šiaulių	7	23	4
7.	Tauragės	3	8	1
8.	Telšių	3	8	1
9.	Utenos	5	11	1
10.	Vilniaus	8	42	5
	Iš viso	54	181	35

Šaltinis – Valstybės kontrolė

Audito metu administracijose buvo ištirtos vidaus kontrolės ir apskaitos sistemos, įvertintos įvykusios ūkinės operacijos bei ūkiniai įvykiai ir jų parodymas finansinėse ir kitose ataskaitose, įvertintas sudarytų sutarčių bei priimtų sprendimų, susijusių su lėšų ir turto valdymu, naudojimu ir disponavimu jais, teisėtumas, įvertintas valstybės biudžeto asignavimų 2007 metų išlaidoms ir nefinansiniam turtui įsigyti poreikio planavimas teisėtumo požiūriu.

Administracijoms pateiktos ataskaitos – tai sudėtinės išvadų, teikiamų Lietuvos Respublikos Seimui dėl valstybės biudžeto įvykdymo apyskaitos, dėl valstybės biudžeto 2007 metų projekto, valstybės skolos, suteiktų paskolų iš valstybės vardu pasiskolintų lėšų ir suteiktų garantijų ataskaitos ir dėl nuosavybės teise priklausančio turto ataskaitos, dalys.

Audito ataskaitose buvo pateikti tik audito metu atlikti ir nustatyti dalykai, o nepriklausoma nuomonė apie administracijų 2006 metų finansinę atskaitomybę ir kitas ataskaitas, valstybės lėšų ir

¹ 1994 m. gruodžio 15 d. Lietuvos Respublikos apskrities valdymo įstatymas Nr. I-707 (su vėlesniais pakeitimais).

turto valdymo, naudojimo ir disponavimo jais teisėtumą ir jų naudojimą įstatymų nustatytiems tikslams buvo pareikšta audito išvadose.

Valstybinis finansinis (teisėtumo) auditas buvo atliktas pagal Valstybinio audito reikalavimus.

Siekiant gauti audito tikslams reikalingų pakankamų, tinkamų ir patikimų įrodymų, audito planavimo etape administracijose buvo įvertinta vidaus kontrolės sistema, nustatyti reikšmingi rizikos veiksniai ir jų galima įtaka finansinėms ataskaitoms bei valstybės lėšų ir turto valdymo, naudojimo ir disponavimo jais teisėtumui, atliktos procedūros audito rizikai sumažinti.

Kiekvienoje audituotoje administracijoje buvo įvertintos vadovybės numatytos priemonės vidaus kontrolės rizikai sumažinti bei valdyti ir pagal parengtas programas atliktos savarankiškos audito procedūros.

Atlikdami valstybinį finansinį auditą daugumoje administracijų Valstybės kontrolės auditoriai neturėjo galimybės pasinaudoti vidaus auditorių darbu. Pagrindinės priežastys: vidaus audito tarnybos planavo atlikti ne finansinius, bet veiklos auditus, arba nesutapo atliekamų finansinių auditų laikotarpis. Vidaus audito tarnybos darbu buvo pasinaudota Utenos administracijoje, vertinant Valstybės politikos įgyvendinimo programos darbo užmokesčiui skirtų asignavimų panaudojimą.

Įvertinus valstybės biudžeto lėšų poreikio 2007 metams planavimą teisėtumo požiūriu, vidaus kontrolės sistemą ir 2006 metų trijų ketvirčių finansinių ataskaitų teisingumą, apie administracijose ir pavaldžiose įstaigose nustatytas klaidas ir neatitikimus šių įstaigų vadovai buvo informuoti Valstybės kontrolės raštais. Vadovai taip pat buvo informuoti apie 2006 metų finansinėje atskaitomybėje nustatytas nereikšmingas klaidas ir neatitikimus, kurie neturėjo įtakos auditorių nuomonei.

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos 2006 m. valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymu², administracijoms buvo patvirtinta ir pagal programas paskirstyta³ iš viso 540 649 tūkst. Lt (2 proc. valstybės biudžeto) asignavimų išlaidoms, tarp jų:

- 39 144 tūkst. Lt (7 proc.) – žemės reformai vykdyti;
- 93 274 tūkst. Lt (17 proc.) – nefinansiniam turtui įsigyti.

Administracijos 2006 metais jų vykdomoms programoms planavo panaudoti (su specialiuju programų likučiu) 559 460,9 tūkst. Lt valstybės biudžeto asignavimų, gavo ir panaudojo 554 045,5 tūkst. Lt arba 99 proc. suvestinėse biudžeto išlaidų sąmatose numatytų valstybės biudžeto asignavimų (žr. 2 lentelę).

² 2005 m. gruodžio 8 d. įstatymo Nr. X-433 (su vėlesniais pakeitimais) 1 priedėlis.

³ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2006 m. sausio 31 d. nutarimo Nr. 107 priedas.

2 lentelė. Valstybės biudžeto asignavimų 2006 metams planavimas ir panaudojimas

Eil. Nr.	Apskritis viršininko administracija	2006 m. vykdomų programų skaičius	Paskirstyta pagal programas ⁴ , tūkst. Lt	Planuota panaudoti (kartu su specialiujų programų likučiu), tūkst. Lt	Gauta ir panaudota, tūkst. Lt
1.	Alytaus	11	29 675,0	30 317,5	30 196,7
2.	Kauno	14	78 869,0	82 353,4	81 539,0
3.	Klaipėdos	15	73 395,0	76 015,1	75 255,4
4.	Marijampolės	14	31 057,0	31 731,7	31 673,5
5.	Panevėžio	13	52 364,0	54 822,9	53 584,7
6.	Šiaulių	19	76 452,0	78 924,0	78 081,9
7.	Tauragės	12	19 444,0	20 281,0	20 269,7
8.	Telšių	11	30 187,0	31 459,2	31 253,9
9.	Utenos	11	41 136,0	42 694,4	42 217,1
10.	Vilniaus	20	108 070,0	110 861,7	109 973,6
	Iš viso	140	540 649,0	559 460,9	554 045,5

Šaltinis – Administracijų finansinės ataskaitos

Pagrindinės nukrypimų priežastys:

- Nepanaudoti planuoti valstybės biudžeto asignavimai žemės reformai vykdyti šiose administracijose: Šiaulių – 564,9 tūkst. Lt, Panevėžio – 543,7 tūkst. Lt, Utenos – 410,3 tūkst. Lt, Vilniaus – 307,3 tūkst. Lt ir kt.
- Nepanaudoti planuoti valstybės biudžeto asignavimai specialiosioms programoms vykdyti šiose administracijose: Vilniaus – 516,4 tūkst. Lt, Šiaulių – 277,2 tūkst. Lt ir kt.

AUDITO REZULTATŲ APIBENDRINIMAS

1. Audito poveikis

Pastebėjimas

Teigiamas audito poveikis: 2006 metais keturioms audituotoms administracijoms Valstybės kontrolės auditoriai neturėjo reikšmingų pastabų dėl finansinės atskaitomybės teisingumo ir valstybės lėšų ir turto valdymo, naudojimo ir disponavimo jais teisėtumo (pareikšta besąlyginė nuomonė).

Valstybės kontrolė pažymi daugumos audituotų administracijų vadovų pažangą įgyvendinant audito metu pateiktas rekomendacijas, šalinant nustatytus trūkumus ir tobulinant valstybės biudžeto lėšų planavimo ir naudojimo vidaus kontrolės sistemą bei finansų valdymą.

Apibendrinant trejų metų valstybinių finansinių (teisėtumo) auditų administracijose rezultatus, pažymėtina pasiekta pažanga Kauno, Marijampolės ir Tauragės administracijose,

kurioms Valstybės kontrolės auditoriai 2004–2006 m. laikotarpiu neturėjo reikšmingų pastabų ir pateikė besąlygines išvadas. Teigiamas audito poveikis taip pat yra pastebėtas Šiaulių administracijoje (2006 metais pareikšta besąlyginė išvada su dalyko pabrėžimo pastraipa).

Besąlyginė išvada dėl finansinės atskaitomybės teisingumo ir valstybės biudžeto lėšų ir turto valdymo, naudojimo ir disponavimo jais teisėtumo buvo pateikta tokiam audituotų administracijų skaičiui:

- 2004 metais – šešioms;
- 2005 metais – septynioms;
- 2006 metais – keturioms iš dešimties.

3 lentelė. 2004–2006 metų valstybinio finansinio (teisėtumo) audito administracijose rezultatai

Eil. Nr.	Apskritis viršininko administracija	Audito išvados				
		2004 m.	2005 m.	2005 m.	2006 m.	2006 m.
			Finansinės atskaitomybės teisingumo	Valstybės lėšų ir turto valdymo, naudojimo ir disponavimo jais teisėtumo	Finansinės atskaitomybės teisingumo	Valstybės lėšų ir turto valdymo, naudojimo ir disponavimo jais teisėtumo
1.	Alytaus	B	B	S	S	S
2.	Kauno	B	B	B	B	B
3.	Klaipėdos	S	B	B	S	S
4.	Marijampolės	B	B	B	B	B
5.	Panevėžio	S	B	B	S	S
6.	Šiaulių	B	S	S	B	B
7.	Tauragės	B	B	B	B	B
8.	Telšių	B	B	B	S	S
9.	Utenos	S	B	B	S	S
10.	Vilniaus	S	S	S	S	S

Audito nuomonė: B – besąlyginė; S – sąlyginė

Šaltinis – Valstybės kontrolė

Pastebėjimas

Teigiamas audito poveikis: administracijų vadovai geranoriškai ir operatyviai reagavo į auditorių pateiktas rekomendacijas – dauguma klaidų ir neatitikimų ištaisyta audito metu iki finansinių metų pabaigos, arba nustatyti terminai auditorių rekomendacijoms įgyvendinti.

Valstybės kontrolė pažymi, kad dauguma finansinėse ir kitose ataskaitose nustatytų klaidų bei neatitikimų administracijose buvo ištaisyta iki metinės finansinės atskaitomybės sudarymo ir imtasi operatyvių priemonių, kad valdomas turtas būtų teisiškai registruojamas, teisingai apskaitytas ir atskleistas finansinėje atskaitomybėje, nustatyti terminai auditorių rekomendacijoms įgyvendinti.

⁴ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2006 m. sausio 31 d. nutarimo Nr. 107 priedas.

Rekomendavus Valstybės kontrolės auditoriams, iki 2006 metų finansinės atskaitomybės sudarymo administracijose ištaisyta dauguma reikšmingų valstybės biudžeto lėšų ir turto, valdomo patikėjimo teise, apskaitos klaidų, kurios galėjo turėti įtakos finansinių ataskaitų teisingumui bei valstybės turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo teisėtumui:

- Išbrauktas iš Alytaus administracijos buhalterinės apskaitos registru iš viso 774,8 tūkst. Lt vertės materialusis turtas (bendrabutis ir statinys), kuris yra nevaldomas ir faktiškai perduotas kitiems subjektams.
- Sutvarkyta turto, kuris perduotas viešosioms įstaigoms ir kitiems gavėjams pagal panaudos sutartis, apskaita Alytaus administracijoje. Patikėjimo teise valdomas ir pagal panaudos sutartis perduotas viešosioms įstaigoms 29 768,9 tūkst. Lt vertės ilgalaikis turtas administracijos finansinėje atskaitomybėje buvo nurodytas remiantis viešųjų įstaigų pateiktais duomenimis.
- Į administracijų buhalterinę apskaitą įtraukti iš viso 1 379,7 tūkst. Lt įnašai (finansinis turtas) į viešųjų įstaigų dalininkų kapitalą (Vilniaus – 618,6 tūkst. Lt, Utenos – 524,2 tūkst. Lt, Tauragės – 236,9 tūkst. Lt).
- Atlikus ilgalaikio materialiojo turto esminio pagerinimo darbus, 2 800 tūkst. Lt padidinta ilgalaikio turto vertė (Utenos administracijoje – 1 132,7 tūkst. Lt, Tauragės – 977,7 tūkst. Lt, Vilniaus – 679,6 tūkst. Lt, Alytaus – 10,0 tūkst. Lt).
- Baigtų statybos darbų 5 480,6 tūkst. Lt vertė nurašyta šia suma užregistravus pastatą ilgalaikio turto sąskaitoje Vilniaus administracijoje.
- Apskaitytas 300,0 tūkst. Lt vertės nematerialusis turtas Panevėžio administracijoje; apskaitytas ilgalaikis materialusis 1 327,6 tūkst. Lt vertės turtas (buvo nurodytas kaip nematerialusis turtas) bei apskaitoje užregistruoti 141,4 tūkst. Lt vertės pastatai ir 1 004,7 tūkst. Lt vertės žemės sklypas, esantis po patikėjimo teise valdomais pastatais ir statiniais, Vilniaus administracijoje.
- Tvarkant turto apskaitą nesivadovauta teisės aktų nuostatomis Alytaus administracijoje (patikėjimo teise valdomas ir perduotas pagal panaudą pavaldžioms biudžetinėms įstaigoms 2 811,7 tūkst. Lt vertės ilgalaikis turtas šių įstaigų buhalterinėje apskaitoje buvo apskaitomas ilgalaikio turto, o ne užbalansinėje sąskaitoje; vėliau administracija perdavė šį turtą įstaigoms valdyti patikėjimo teise), Vilniaus administracijoje (pavaldžios biudžetinės įstaigos pagal panaudą naudojamus žemės sklypus apskaitė kv. m.; įstaigos sutvarkė žemės sklypų apskaitą pinigine verte).
- Gražinta į valstybės biudžetą iš viso 19,4 tūkst. Lt lėšų, iš jų:
 - ▶ 18,6 tūkst. Lt Utenos administracijoje (gražinta Visagino pensionatui padaryta žala);

- ▶ 0,8 tūkst. Lt Klaipėdos administracijoje (pajamos už ilgalaikio turto nuomą ir neteisėtai apskaičiuota ir išmokėta vienkartinė išmoka).
- Vilniaus administracija ir pavaldžios biudžetinės įstaigos ištaisė klaidas apskaitoje ir atskaitomybėje, kadangi didžiųjų knygų duomenys neatitiko finansinės atskaitomybės duomenų.
- Tikslinės paskirties 3 680,0 tūkst. Lt lėšos, skirtos atlyginimui už valstybės išperkama žemę, mišką ir vandens telkinius išmokėti, apskaitytos pavedimų lėšų sąskaitoje (buvo apskaitomos terminuoto indėlio sąskaitoje) Utenos administracijoje.
- Pavedimų lėšų išlaidos sumažintos 9 799,0 tūkst. Lt, kadangi buvo du kartus užregistruotos Vilniaus administracijos buhalterinėje apskaitoje.
- Atsiskaitymų su programų vykdytojais likutis sumažintas 181,5 tūkst. Lt (buvo nurodytas šia suma didesnis) Utenos administracijoje.

Reikšmingos klaidos ir neatitikimai, kurie turėjo įtakos finansinių ataskaitų teisingumui ir valstybės turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo teisėtumui, buvo nustatyti administracijose, kuriose vidaus kontrolės sistema yra tobulintina: vadovų sukurtos ir įdiegtos vidaus kontrolės procedūros ne visada veiksmingos, efektyvios ir gali laiku nustatyti ir ištaisyti klaidas bei išaiškinti jų poveikį finansinėms ataskaitoms ir valstybės turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo teisėtumui (žr. ataskaitos dalį „Reikšmingi vidaus kontrolės trūkumai“).

2. Reikšmingi vidaus kontrolės trūkumai

Pastebėjimai

1. Ne visose administracijose efektyviai valdomi rizikos veiksniai, susiję su pavaldžių įstaigų ir struktūrinių padalinių (žemėtvarkos skyrių) veiklos rizika.
2. Administracijų ir pavaldžių įstaigų vadovai ne visada tinkamai prižiūri finansų kontrolės veikimą, įstaigų vadovai nepakankamai dėmesio skiria valstybės turto valdymo ir naudojimo teisėtumui.
3. Administracijų ir pavaldžių įstaigų vyriausieji buhalteriai arba apskaitos tarnybų vadovai, vykdydami išankstinę finansų kontrolę, ne visada užtikrina, kad ūkinės operacijos būtų teisėtos, o dokumentai, susiję su ūkinės operacijos atlikimu, būtų tinkamai parengti.

Apibendrinus valstybinių finansinių auditų administracijose rezultatus, pastebėta, kad apskričių viršininkų nustatytos vidaus kontrolės procedūros, susijusios su jų vadovaujamų ir pavaldžių įstaigų bei struktūrinių padalinių (žemėtvarkos skyrių) veikla, ne visada buvo veiksmingos:

- Pavaldžių įstaigų administracijoms pateiktus apskaitos dokumentus bei finansinių ataskaitų duomenis ne visada tikrino atsakingi administracijų darbuotojai (Vilniaus, Alytaus administracijose). Pavaldžioms įstaigoms neteisingai apskaičius išlaidas ir turta buhalterinėje apskaitoje ir pateikus klaidingus duomenis finansinėse ataskaitose,

administracijose nebuvo laiku nustatytos klaidos, kurios turėjo įtakos suvestinei finansinei atskaitomybei.

- Administracijų žemėtvarkos skyriuose nepakankamai veiksminga sudarytų sutarčių dėl žemės reformos žemėtvarkos projektų rengimo darbų vykdymo kontrolė (kai kurie Telšių, Vilniaus, Utenos administracijų žemėtvarkos skyriai). Sudarydami minėtas sutartis su rangovais atsakingi darbuotojai ne visada vadovavosi teisės aktais, nepakankamai kontroliavo rangovų atliktus darbus (apmokėta už neatliktus darbus kai kuriuose Utenos administracijos struktūriniuose padaliniuose).
- Nustatytos vidaus kontrolės procedūros ne visais atvejais užtikrino, kad, įsigyjant prekes ir paslaugas, bus laikomasi Viešųjų pirkimų įstatymo (Telšių, Klaipėdos, Vilniaus administracijų pavaldžiose įstaigose ir žemėtvarkos skyriuose).
- Administracijose nepakankamai išsamiai analizuojamos pavaldžių įstaigų debetinio ir kreditinio įsiskolinimo susidarymo priežastys. Dalis minėtų įstaigų už būsimas 2007 metų išlaidas atliko avansinius mokėjimus, kurie nebuvo numatyti sutartyse su tiekėjais (Kauno, Vilniaus administracijose). Kai kurios pavaldžios įstaigos vykdo joms nebūdingą veiklą – valstybės biudžeto asignavimų sąskaita teikia komunalines paslaugas privatiems asmenims, kurių įsiskolinimas Utenos administracijoje yra 20,9 tūkst. Lt.
- Administracijose nebuvo nustatyta pakankamai vidaus kontrolės procedūrų arba jos buvo neveiksmingos naudojant tarnybinius automobilius: nekontroliuojama, ar kelionės lapai pildomi teisingai, kelionės lapuose nepakanka informacijos apie maršrutus, vykusius asmenis, ne visais atvejais rašomi įsakymai dėl komandiruotės, neviseiškai užtikrinama kiekvieno darbuotojo, faktiškai naudojusio automobilį, atsakomybė ir kt. (Utenos, Kauno, Telšių administracijose).
- Nepakankamai veiksminga pagal panaudos sutartis viešosioms įstaigoms bei pavaldžioms įstaigoms perduoto valstybės turto, taip pat lėšų naudojimo kontrolė (Vilniaus, Alytaus, Utenos administracijose, nepasirašyta biudžeto lėšų naudojimo sutartis su viešąja įstaiga Alytaus administracijoje).

Administracijų ir pavaldžių biudžetinių įstaigų vadovai valstybės turto valdymo srityje ne visada tinkamai prižiūri, kaip vykdoma finansų kontrolė, nepakankamai užtikrina, kad valstybės turtas būtų apskaitomas, valdomas ir naudojamas teisės aktų nustatyta tvarka:

- Daugumoje administracijų neveiksmingos finansų kontrolės procedūros finansinio turto apskaitos srityje. Administracijos yra viešųjų sveikatos priežiūros įstaigų steigėjos, tačiau nebuvo apskaityti arba apskaityti ne visi įnašai į viešųjų įstaigų dalininkų kapitalą Vilniaus, Utenos, Panevėžio, Alytaus, Klaipėdos, Telšių administracijose.

- Neveiksmingos finansų kontrolės procedūros apskaitant ilgalaikį turta, valdomą patikėjimo teise Alytaus (buvo apskaitomas nevaldomas turtas), Vilniaus, Utenos, Alytaus, Marijampolės, Panevėžio (buvo neapskaitomas arba neteisinga verte apskaitomas turtas) administracijose.
- Ne visada veiksmingos kontrolės procedūros ilgalaikio turto valdymo srityje Vilniaus administracijoje ir jai pavaldžiose įstaigose (nesilaikant teisės aktų reikalavimų perduotas valdyti patikėjimo teise viešajai įstaigai, pavaldi įstaiga uždarajai akcinei bendrovei leido neatlygintinai naudotis patalpomis ir inventoriumi).

Administracijų ir pavaldžių biudžetinių įstaigų vyriausieji buhalteriai arba apskaitos tarnybų vadovai, vykdydami išankstinę finansų kontrolę, ne visada užtikrina, kad ūkinės operacijos būtų teisėtos, dokumentai, susiję su ūkinės operacijos atlikimu, būtų tinkamai parengti:

- Auditoriams nebuvo pateikti finansinio turto likutį pagrindžiantys dokumentai Panevėžio, Vilniaus, Alytaus, Klaipėdos, Telšių administracijose.
- Nesant patvirtinančių apskaitos dokumentų, apmokėtos būsimųjų 2007 finansinių metų išlaidos Kauno ir Vilniaus administracijoms pavaldžiose įstaigose.
- Dėl netvarkomos reprezentacinių išlaidų apskaitos Vilniaus administracijoje auditoriai negalėjo įsitikinti, ar šios išlaidos neviršijo teisės aktuose nustatyto dydžio.
- Nesant patvirtinančių dokumentų, auditoriai negalėjo patvirtinti dalies ilgalaikio turto vertės Utenos ir Vilniaus administracijose.

Valstybės kontrolė rekomendavo administracijų vadovams neatidėliotinai spręsti vidaus kontrolės sistemos tobulinimo klausimus, susijusius su valstybės biudžeto lėšų ir turto naudojimu, užtikrinant finansinių bei kitų ataskaitų tikslumą ir patikimumą, teisės aktų laikymąsi, valstybės turto valdymo teisėtumą.

Valstybės kontrolės auditoriai atkreipė administracijų vadovų dėmesį, kad pagal Vidaus kontrolės ir vidaus audito įstatymą⁵ viešojo juridinio asmens vadovas yra atsakingas už efektyvios vidaus kontrolės, įskaitant finansų kontrolę, sukūrimą, jos veikimą bei tobulinimą ir užtikrina, kad kuriant vidaus kontrolę viešajame juridiniame asmenyje būtų atsižvelgta į teisės aktų, viešojo juridinio asmens strateginių planų, procedūrų, darbo reglamentų (vidaus darbo tvarkos taisyklių), sutarčių laikymąsi, veiklos ir finansinės informacijos patikimumą, veiklos veiksmingumą.

Be to, pagal minėto įstatymo⁶ ir patvirtintų Biudžetinių įstaigų buhalterinės apskaitos organizavimo taisyklių nuostatas⁷ už išankstinę finansų kontrolę atsako viešojo juridinio asmens

⁵ Lietuvos Respublikos vidaus kontrolės ir vidaus audito įstatymas, 10 str. 1 ir 3 p.

⁶ Ten pat, 4 str. 6 d. 3 p.

⁷ Lietuvos Respublikos finansų ministro 2005 m. gegužės 25 d. įsakymas Nr. 1K-170, 20 ir 20.6 p.

vyriausiasis buhalteris: įstaigų vyriausieji buhalteriai, vykdydami išankstinę finansų kontrolę, privalo nustatyti, ar ūkinės operacijos yra teisėtos ir ar galima jas atlikti.

Atkreiptinas dėmesys, kad administracijų vadovai geranoriškai reagavo į Valstybės kontrolės auditorių pateiktas rekomendacijas dėl vidaus kontrolės sistemos tobulinimo.

Daugelio administracijų vadovai, siekdami valdyti rizikos veiksnius, susijusius su pavaldžių biudžetinių įstaigų ir struktūrinių padalinių (žemėtvarkos skyrių) veiklos rizika, priėmė sprendimus dėl vidaus kontrolės sistemos tobulinimo, ėmėsi priemonių dėl jų vadovaujamų įstaigų vidaus (taip pat ir finansų) kontrolės procedūrų nuoseklaus ir efektyvaus taikymo, įgyvendino Valstybės kontrolės auditorių rekomendacijas arba numatė terminus joms įgyvendinti.

3. Reikšmingos klaidos apskaitoje ir atskaitomybėje

Pastebėjimas

Kai kuriose administracijose audito metu nustatytos ir neištaisytos klaidos turėjo tiesioginį ir reikšmingą poveikį finansinėms ataskaitoms: šešioms audituotoms administracijoms buvo pareikšta sąlyginė nuomonė.

Apibendrinus atliktus administracijų 2006 m. finansinės atskaitomybės valstybinius auditus, nustatytos reikšmingos valstybės lėšų ir turto, valdomo patikėjimo teise, apskaitos klaidos, kurios turėjo įtakos ir iškraipė administracijų finansinėse ataskaitose pateiktą informaciją:

- Auditorių darbo apimtis buvo apribota – auditoriai negalėjo pritaikyti jokių audito procedūrų ir patvirtinti:
 - ▶ finansinio turto ir jo fondo vertės, kadangi nebuvo pateikti dalininkų įnašų vertę patvirtinantys ar kiti dokumentai, kuriais remiantis būtų galima nustatyti įnašų dydį (Vilniaus, Telšių, Klaipėdos, Alytaus, Panevėžio administracijos);
 - ▶ ilgalaikio materialiojo turto, jo nusidėvėjimo ir fondo 214 553,5 tūkst. Lt likučių metų pabaigoje tikslumo ir teisingumo dėl nenurodytos ir nurodytos neteisingos kai kurių pastatų, statinių vertės, apskaitos registruose neužregistruoto ilgalaikio turto, nesant patvirtinančių dalies nebaigtos statybos ir ilgalaikio turto kūrimo dokumentų Vilniaus administracijoje;
 - ▶ išsinuomoto ilgalaikio turto likučių metų pabaigoje tikslumo ir teisingumo dėl nenurodytos nuomojamo ir naudojamo pagal panaudos sutartį ilgalaikio turto vertės (8 380,1 tūkst. Lt – Vilniaus administracija) ir neapskaityto pavaldžios įstaigos naudojamo žemės sklypo (3 522,8 tūkst. Lt – Utenos administracija);

- ▶ išlaidų iš biudžeto 1 123,3 tūkst. Lt ir kitų fondų 1 129,4 tūkst. Lt likučių metų pabaigoje dėl pavaldžios įstaigos nepateiktų dokumentų, pagrindžiančių šių likučių susidarymą Vilniaus administracijoje.
- Finansinėje atskaitomybėje klaidingai pateikta:
 - ▶ 300,0 tūkst. Lt padidintos kitų paslaugų ir ta pačia suma sumažintos kito nematerialiojo turto išlaidos, panaudotos specialiajam planui kurti Panevėžio administracijoje;
 - ▶ 300,0 tūkst. Lt sumažinta nematerialiojo turto kūrimo ir fondo vertė dėl ankstesnėje pastraipoje nurodytos priežasties Panevėžio administracijoje;
 - ▶ 100,6 tūkst. Lt padidintos prekių ir paslaugų naudojimo kasinės ir faktinės išlaidos, apmokėjus už kitų įstaigų bei žemėtvarkos skyriaus komunalines paslaugas, sunaudotus degalus Vilniaus administracijoje;
 - ▶ 18,6 tūkst. Lt padidintas ilgalaikio materialiojo turto, jo nusidėvėjimo ir fondo likutis vykdant investicinį projektą ir amokant rangovui daugiau negu faktiškai buvo atlikta darbų Utenos administracijoje.

Tai, kas išdėstyta, turėjo įtakos Valstybės kontrolės auditorių nuomonei dėl finansinių ataskaitų parengimo ir pateikimo pagal Lietuvos Respublikos teisės aktus, reglamentuojančius biudžetinių įstaigų buhalterinę apskaitą ir ataskaitų parengimą:

- sąlyginė nuomonė pareikšta šešioms audituotoms administracijoms: Alytaus, Klaipėdos, Panevėžio, Telšių, Utenos ir Vilniaus;
- besąlyginė nuomonė su dalyko pabrėžimo pastraipa dėl pavaldžios įstaigos neteisingai apskaičiuoto ilgalaikio turto nusidėvėjimo pareikšta Šiaulių administracijai;
- besąlyginė nuomonė pareikšta Kauno, Marijampolės ir Tauragės administracijoms.

Įvertinę nustatytus trūkumus administracijų apskaitos sistemose, Valstybės kontrolės auditoriai rekomendavo vadovams atkreipti dėmesį į pavaldžių biudžetinių įstaigų apskaitos darbuotojų kvalifikacijos tobulinimą bei nustatyti papildomas išankstinės ir paskesnėsios finansų kontrolės procedūras, kurios užtikrintų finansinių ataskaitų parengimą ir pateikimą pagal Lietuvos Respublikos teisės aktus, reglamentuojančius biudžetinių įstaigų buhalterinę apskaitą ir ataskaitų parengimą.

4. Reikšmingi teisės aktų pažeidimai valdant, naudojant ir disponuojant valstybės turtu

Pastebėjimas

Kai kuriose administracijose valdant, naudojant ir disponuojant valstybės turtu ir lėšomis buvo nustatyti reikšmingi neatitikimai Lietuvos Respublikos teisės aktų reikalavimams. Tai turėjo tiesioginį poveikį valstybės turto ir lėšų valdymo, naudojimo ir disponavimo jais teisėtumui: šešioms audituotoms administracijoms buvo pareikšta sąlyginė nuomonė.

Valstybės kontrolės auditoriai, atlikdami 2006 metų valstybinį finansinį (teisėtumo) auditą administracijose, įvertino valstybės turto ir lėšų valdymo, naudojimo ir disponavimo jais teisėtumą.

Audito metu nustatyti reikšmingi teisės aktų pažeidimai:

- Nesivadovaujant Viešųjų pirkimų įstatymo nuostatomis, sudarytos kai kurios žemėtvarkos projektų rengimo darbų sutartys, pirktos šių projektų rengimo ir įgyvendinimo paslaugos, įsigytos kitos prekės ir paslaugos atitinkamai Vilniaus, Telšių ir Klaipėdos administracijų struktūriniuose padaliniuose ir pavaldžiose biudžetinėse įstaigose.

- Nesivadovaujant Valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymu, buvo leista neatlygintinai naudotis valstybės turtu (valgyklos patalpomis ir inventoriu) privačiam juridiniam asmeniui Vilniaus administracijos pavaldžioje biudžetinėje įstaigoje.

- Nesivadovaujant Valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymu ir Lietuvos Respublikos nutarimu patvirtinta Valstybės turto perdavimo valdyti, naudoti ir disponuoti juo patikėjimo teise tvarka, viešosioms įstaigoms buvo perduotas valstybės turtas valdyti, naudoti ir disponuoti juo patikėjimo teise Vilniaus administracijoje.

- Pažeidžiant Biudžeto sandaros įstatymo ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu patvirtintos Valstybės lėšų, skirtų valstybės kapitalo investicijoms, planavimo, tikslinimo, naudojimo, apskaitos ir kontrolės tvarkos nuostatas, dalis programos „Valstybės politikos įgyvendinimas“ lėšų buvo panaudota ne šios programos tikslams įgyvendinti, bet viešosios įstaigos ilgalaikiam nematerialiajam turtui kurti Panevėžio administracijoje.

- Pažeidžiant Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu patvirtintas Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų sudarymo ir vykdymo taisykles, nepasirašius su viešąja įstaiga biudžeto lėšų naudojimo sutarties, dalis biudžeto lėšų buvo skirta Alytaus administracijoje.

- Pažeidžiant Biudžeto sandaros įstatymo nuostatas, buvo apmokėta dalis išlaidų už kitų įstaigų ir struktūrinių padalinių komunalines paslaugas ir degalus Vilniaus administracijoje.
- Dalis valstybės biudžeto lėšų panaudota ne programose nustatytiems tikslams įgyvendinti, nes jų sąskaita privatiems asmenims buvo suteiktos komunalinės paslaugos kai kuriose Utenos administracijai pavaldžiose biudžetinėse įstaigose.
- Auditoriai negalėjo įvertinti dalies sumokėtų darbuotojams priedų teisėtumo Utenos administracijai pavaldžioje įstaigoje, nes nebuvo nurodytas jų mokėjimo pagrindas.

Nustatyti faktai turėjo įtakos auditorių nuomonei dėl 2006 m. valstybės turto ir lėšų valdymo, naudojimo ir disponavimo jais teisėtumo ir jų naudojimo įstatymų nustatytiems tikslams:

- saliginė nuomonė dėl nustatytų teisės aktų pažeidimų arba dėl tam tikrų pastabų pareikšta Alytaus, Klaipėdos, Panevėžio, Telšių, Utenos ir Vilniaus administracijoms;
- besaliginė nuomonė pareikšta Kauno, Marijampolės, Šiaulių ir Tauragės administracijoms.

AKTUALIOS PROBLEMOS

Pastebėjimas

Dėl valstybės biudžeto asignavimų poreikio ugdymo programoms vykdyti planavimo ir naudojimo

Administracijos yra mokyklų, vykdančių specialiojo ugdymo programas (Vilniaus administracija – ir mokyklų, vykdančių pagrindinio bei vidurinio ugdymo programas), steigėjos.

Administracijų 2007–2009 m. strateginiuose veiklos planuose, pateiktuose Lietuvos Respublikos finansų ministerijai, nurodytos vykdomos tęstinės ugdymo programos (pavyzdžiui, Vilniaus administracijoje – programa 02 „Specialiųjų ir pagrindinių mokyklų išlaikymas“ ir programa 03 „Ikimokyklinis ir bendrasis lavinimas Rytų Lietuvoje“) bei pateiktos suvestinės (pagal pavaldžias ugdymo įstaigas) ugdymo programų sąmatos, atskirai neišskiriant asignavimų mokinio krepšeliui ir mokymo aplinkai finansuoti. Atskirų programų bei jų sąmatų mokinio krepšeliui ir mokymo aplinkai finansuoti administracijos nenumato.

Ugdymo programų vykdytojai yra administracijoms pavaldžios specialiosios arba pagrindinės ir vidurinės bendrojo lavinimo mokyklos, kurios administracijos nustatyta tvarka tvirtina šių programų sąmatas. Kiekvienai programai 2007–2009 metų strateginiuose veiklos planuose numatyti asignavimai iš vieno finansavimo šaltinio – Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto.

Atkreiptinas dėmesys, kad administracijos, vadovaudamosi Moksleivio krepšelio ir sutartinių moksleivių apskaičiavimo metodikos nuostatomis⁸, kasmet planuoja bei teikia Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerijai priešmokyklinio, bendrojo lavinimo bei specialiųjų ugdymo įstaigų lėšų mokinio krepšeliui finansuoti poreikio pagal nustatytas formas apskaičiavimą. Tačiau, kaip minėta, administracijų strateginiuose 2007–2009 metų veiklos planuose numatytų vykdyti testinių ugdymo programų sąmatose yra pateikti suvestiniai valstybės biudžeto lėšų poreikio duomenys, kurie apskaičiuojami pagal praėjusių metų finansinių bei kitų ataskaitų rezultatus.

Pažymėtina, kad administracijoms Valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų rodiklių patvirtinimo įstatymu patvirtinta bendra valstybės biudžeto asignavimų suma Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu paskirstoma atskiroms programoms (tarp jų – ugdymo) vykdyti, tuo tarpu kiekvienai savivaldybei šiuo įstatymu yra tvirtinamos specialios tikslinės dotacijos mokinio krepšeliui finansuoti ir specialių poreikių moksleiviams išlaikyti

Valstybės kontrolė, 2005 metais Kauno ir Panevėžio administracijose atlikusi programų „Vaikų ir suaugusiųjų globa ir mokymas“ ir „Vaikų ir suaugusiųjų socialinė globa“ veiklos auditus, Lietuvos Respublikos Vyriausybei rekomendavo nustatyti atskirą valstybinėms mokykloms lėšų ugdymui (moksleivio krepšeliui finansuoti) iš valstybės biudžeto skyrimo tvarką, tačiau iki šiol tokia tvarka nėra nustatyta.

Atsižvelgdami į išdėstytus faktus, daugumoje administracijų Valstybės kontrolės auditoriai, vertindami asignavimų, skirtų ugdymo programoms vykdyti, panaudojimą, neturėjo galimybės jų įvertinti pagal mokinio krepšelį.

Pastebėjimas

Dėl administracijų vykdomų programų, kurių lėšomis iš dalies finansuojama viešųjų įstaigų veikla

Valstybės kontrolė pastebėjo, kad 2006 metais keturioms administracijoms patvirtinti valstybės biudžeto asignavimai buvo paskirstyti didesniai vykdomų programų skaičiui⁹, iš jų:

- Vilniaus administracija 2006 metais pradėjo vykdyti naują programą (kodas 1.37) „Viešosios įstaigos Taurakalnio kultūros centro veiklos dalinis finansavimas“, kurios išlaidoms skirta 850,0 tūkst. Lt (2007 metams – 944,0 tūkst. Lt¹⁰).
- Panevėžio administracija 2006 metais pradėjo vykdyti naują programą (kodas 1.39) „Viešosios įstaigos Siaurojo geležinkelio komplekso išlaikymas ir priežiūra“, kurios

⁸ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001 m. birželio 27 d. nutarimas Nr. 785 (su pakeitimais).

⁹ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2006 m. sausio 31 d. nutarimas Nr. 107 (su vėlesniais pakeitimais).

¹⁰ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007 m. sausio 29 d. nutarimo Nr. 91 priedas (su vėlesniais pakeitimais).

išlaidoms iš viso skirta 540 tūkst. Lt, iš jų 229,0 tūkst. Lt – darbo užmokesčiui (2007 metams – 577,0 tūkst. Lt¹¹).

Pagal Biudžeto sandaros įstatymą¹² asignavimai – biudžete nustatyta biudžetinių įstaigų ir kitų biudžeto lėšas gaunančių *subjektų, atliekančių viešojo administravimo funkcijas (toliau įstatyme – kiti subjektai)*, išlaidoms ir ilgalaikiam materialiajam ir nematerialiajam turtui bei strateginėms atsargoms įsigyti skirta lėšų suma, kurią asignavimų valdytojas turi teisę biudžetiniais metais gauti iš biudžete sukauptų lėšų, pateikęs paraišką Valstybės išdą tvarkančiai institucijai arba savivaldybių administracijai, patvirtintoms programoms finansuoti.

Asignavimų valdytojas, vadovaudamasis Biudžeto sandaros įstatymu¹³, privalo naudoti skirtus asignavimus pagal nustatytą paskirtį savo vadovaujamos įstaigos programoms vykdyti, paskirstyti jiems skirtas biudžeto lėšas pavaldžioms biudžetinėms įstaigoms ir *kitiems subjektams* programoms vykdyti.

Atkreiptinas dėmesys, kad minėtos viešosios įstaigos neatlieka viešojo administravimo funkcijų, o viešosios įstaigos „Taurakalnio kultūros centras“ steigėjai yra ne valstybės ar savivaldybės institucijos bei įstaigos, bet privatūs fiziniai asmenys.

Atsižvelgdama į tai, kas išdėstyta, Valstybės kontrolė pastebi, kad kai kuriais atvejais valstybės biudžeto asignavimai paskirstomi asignavimų valdytojams viešosioms įstaigoms finansuoti, nesilaikant Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo, nors asignavimų valdytojams teisė šio įstatymo nustatyta tvarka pirkti iš įmonių, įstaigų ir organizacijų paslaugas ir darbus, nepriskirtus asignavimų valdytojo ar jam pavaldžių biudžetinių įstaigų funkcijoms, numatyta Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų sudarymo ir vykdymo taisyklėse¹⁴.

Pastebėjimas

Dėl 2006 metų biudžeto asignavimų pagal programas ir ekonominės klasifikacijos straipsnius pakeitimo

Valstybės kontrolės auditoriai administracijose įvertino 2006 metų asignavimų paskirties pagal programas ir ekonominės klasifikacijos straipsnius keitimą teisėtumo požiūriu.

Audito metu administracijose keičiant asignavimų paskirtį nebuvo nustatyta teisės aktų pažeidimų, tačiau auditoriai pastebėjo, kad pagrindinė asignavimų paskirties keitimo priežastis – sutaupyti lėšų darbo užmokesčiui ir socialiniam draudimui perskirstymas ilgalaikiam turtui įsigyti, pavyzdžiui: Kauno administracijoje – 982,9 tūkst. Lt, Šiaulių – 619,8 tūkst. Lt, Vilniaus – 500,0

¹¹ Ten pat.

¹² Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymo 2 str. 1 d.

¹³ Ten pat, 5 str. 1 d.

¹⁴ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001 m. gegužės 14 d. nutarimo Nr. 543 (su vėlesniais pakeitimais) 81 p.

tūkst. Lt, Marijampolės – 422,0 tūkst. Lt, Panevėžio – 372,6 tūkst. Lt, Utenos – 355,0 tūkst. Lt, Alytaus – 184,7 tūkst. Lt ir kt.

Be to, pastebėta atvejų, kai valstybės biudžeto lėšos administracijose sutaupomos dėl pateikto per didelio, netikslaus arba nepagrįsto jų poreikio apskaičiavimo bei esant neužimtiems etatams:

- Patikslinus valstybės biudžetą¹⁵, Vilniaus administracijos vykdomai programai „Valstybės politikos įgyvendinimas“ papildomai skirta 1 166 tūkst. Lt valstybės biudžeto asignavimų (890 tūkst. Lt darbo užmokesčiui ir 276 tūkst. Lt socialinio draudimo įmokoms)¹⁶ naujiems Teritorijų planavimo ir statybos valstybinės priežiūros departamento etatams, numatytiems įsteigti 2006 metų II pusmetį. Auditoriams nebuvo pateiktas šių lėšų poreikio skaičiavimas, tačiau jie pastebėjo, kad šis poreikis apskaičiuotas per didelis, nes audito metu apytikriai paskaičiavus nustatyta, kad vienam iš 10 planuojamų etatų skirta vidutiniškai 14 967,0 Lt (890 000 Lt / 10 etatai / 6 mėn.) mėnesinio darbo užmokesčio ir 4 600,0 tūkst. Lt socialinių draudimo įmokų.

Dėl neįvykusių konkursų (neatsiradus pretendentų) minėti įsteigti nauji etatai 2006 metais nebuvo užimti. Vilniaus administracija didelę dalį papildomai skirtų asignavimų sutaupė ir 700,0 tūkst. Lt perkėlė iš darbo užmokesčio į kitus išlaidų straipsnius¹⁷ (500,0 tūkst. Lt – automobiliams įsigyti, 200,0 tūkst. Lt – pastato remontui) bei 217,0 tūkst. Lt iš socialinio draudimo įmokų – pastato remontui.

- Utenos administracija kreipėsi¹⁸ į Lietuvos Respublikos Vyriausybę dėl struktūrinių pakeitimų ir papildomų 1 245,6 tūkst. Lt lėšų. Administracijai buvo papildomai skirti¹⁹ asignavimai 444,0 tūkst. Lt darbo užmokesčio ir 138,0 tūkst. Lt socialinio draudimo įmokoms Valstybės politikos įgyvendinimo programai vykdyti. Pastebėta, kad administracija visų lėšų poreikio nepagrindė apskaičiavimais ir pateikė²⁰ Finansų ministerijai poreikį dėl 352,0 tūkst. Lt lėšų darbo užmokesčiui ir 109,0 tūkst. Lt kitoms išlaidoms. Administracija 2006 metais sutaupė šiai programai skirtus valstybės biudžeto asignavimus ir iš 354,4 tūkst. Lt darbo užmokesčio ekonominės klasifikacijos kodo perkėlė ilgalaikiam turtui įsigyti. Dalis 491,9 tūkst. Lt lėšų sutaupyta įsteigus papildomus etatus administracijos Teritorijų planavimo ir statybos valstybinės priežiūros departamente, kuriame iki metų pabaigos buvo neužimti 7 etatai.

¹⁵ 2006 m. liepos 4 d. Lietuvos Respublikos 2006 metų Valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymo pakeitimo ir papildymo įstatymas Nr. X-741.

¹⁶ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2006 m. liepos 26 d. nutarimas Nr.753.

¹⁷ 2006 m. lapkričio 3 d. Finansų ministerijos pažyma Nr.7P-461.

¹⁸ Utenos apskrities viršininko administracijos 2006-01-07 raštas Nr. (1.26.)-6-69 „Dėl darbo teritorijų planavimo ir statybos valstybinės priežiūros srityse tobulinimo ir institucijų gebėjimų stiprinimo“.

¹⁹ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2006 m. liepos 26 d. nutarimu Nr. 753.

²⁰ Utenos apskrities viršininko administracijos 2006-05-22 raštas Nr. 85-70.

Finansų ministerija asignavimų valdytojams nurodė²¹, kad jeigu biudžetinė įstaiga apskaičiavo valstybės tarnautojams nesumokėtos darbo užmokesčio dalies išmokoms mokėti mažiau lėšų, negu buvo gauta iš valstybės biudžeto, gautų lėšų perviršis iki 2007 m. kovo 1 d. turi būti gražintas į valstybės biudžetą.

Pastebėta, kad Vilniaus administracija ir struktūriniai padaliniai (žemėtvarkos skyriai) gautų lėšų 239,0 tūkst. Lt (iš jų – 182,6 tūkst. Lt darbo užmokesčiui ir 56,4 tūkst. Lt socialinio draudimo įmokoms) ir 28 tūkst. Lt (iš jų – 22,2 tūkst. Lt darbo užmokesčiui ir 5,8 tūkst. Lt socialinio draudimo įmokoms) perviršį panaudojo 2006 metais (buvo mokamos vienkartinės išmokos, daugiau mokama darbo užmokesčio priemonių metų pabaigoje, socialinio draudimo įmokų asignavimai buvo perkelti į kitus išlaidų straipsnius) ir Finansų ministerijai privalės gražinti iš 2007 metams skirtų asignavimų.

Valstybės kontrolės auditoriai Utenos administracijoje pastebėjo, kad 2006 metams Žemės reformos programai vykdyti buvo planuotas 3 444,0 tūkst. Lt valstybės biudžeto asignavimų poreikis, tačiau 2006 m. liepos mėn. papildomai šiai programai vykdyti skirta iš valstybės biudžeto 2 056,0 tūkst. Lt asignavimų, iš viso 5 500,0 tūkst. Lt. Administracija informavo²² Finansų ministeriją, kad pagal apskrities viršininko patvirtintą žemės reformos darbų vykdymo programą, papildomai 2006 metams reikėtų 2 056 tūkst. Lt asignavimų, tačiau šioje programoje nurodyta, kad planuojama atlikti žemės reformos darbų už 4 932,2 tūkst. Lt. Papildomas 567,8 tūkst. Lt lėšų poreikis nebuvo pagrįstas skaičiavimais. Administracijos Žemės tvarkymo departamentas auditoriams pateikė paaiškinimą, kad kitiems žemės reformos darbams, nenumatytiems žemės reformos programoje, reikėjo 567,8 tūkst. Lt valstybės biudžeto lėšų. Tačiau administracija informavo²³ Finansų ministeriją, kad per tris ketvirčius panaudojo tik 51 proc. Žemės reformos programai vykdyti skirtų lėšų ir 2006 metais nepanaudos visų šiai programai vykdyti skirtų valstybės biudžeto asignavimų, nes trūksta žemės reformos žemėtvarkos projektų autorių, ne visi rangovai vykdo sutartinius įsipareigojimus, žemėtvarkos skyriai nepakankamai aprūpinti transporto priemonėmis.

Lietuvos Respublikos Vyriausybė patikslino²⁴ asignavimų paskirstymą pagal programas ir Utenos administracijai Žemės reformos programai vykdyti patvirtino 5 120,0 tūkst. Lt asignavimų planą. Pagal Utenos administracijos Biudžeto išlaidų sąmatos įvykdymo 2007 m. sausio 1 d. ataskaitą Žemės reformos programai vykdyti patvirtintas asignavimų planas, įskaitant patikslinimus – 5 120,0 tūkst. Lt, kasinės išlaidos – 4709,7 tūkst. Lt, asignavimų planas neįvykdytas 410,3 tūkst. Lt arba nepanaudota 7 proc. šiai programai vykdyti patvirtintų asignavimų.

²¹ 2007 m. vasario 21 d. raštas Nr. (2.34-02)-6K-0701828.

²² Utenos apskrities viršininko administracijos 2006-03-20 raštas Nr. (1.49)-6-324.

²³ Utenos apskrities viršininko administracijos 2006-10-20 raštas Nr. (1.42)-6-1223 „Dėl lėšų perkėlimo“.

²⁴ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2006 m. lapkričio 14 d. nutarimas Nr. 1109.

Atsižvelgdami į tai, kas išdėstyta, Valstybės kontrolės auditoriai rekomendavo administracijoms nustatyti papildomas vidaus kontrolės procedūras, užtikrinančias valstybės biudžeto lėšų poreikio planavimo pagrįstumą, kad įstaigose nebūtų taupomi valstybės biudžeto asignavimai apskaičiavus per didelį, netikslų arba nepagrįstą jų poreikį.

3-iojo audito departamento direktoriaus pavaduotoja

Rita Švedienė